

Farkas Bertalan

magyar űrhajós,
űrkutató,
vadászpilóta

- A szolnoki Kilián György Repülő Műszaki Főiskola hajózó tagozatán végzett, majd a krasznodári Szovjet Repülő Műszaki Főiskola hallgatója lett.
- A BME-t 1986-ban fejezte be gépészmérnökként.
- Az űrben eltöltött ideje: 7 nap, 20 óra, 45 perc.
- Négy gyermek édesapja.
- Kedvenc sportjai a tenisz és a labdarúgás.
- Ha lehetősége nyílik rá, megragad minden alkalmat, hogy repülhessen.

A Szojuz-36 fedélzetén

Társával és barátjával, Valerij Kubaszovval

„A repülés életem végéig tartó szenvedély”

Szinte napra pontosan negyven évvel ezelőtt, 1980. május 26-án indult el **Farkas Bertalan** a világűrbe a Szojuz-36 fedélzetén. Hazánk ezzel a nemzetek sorában hetedikként lépett a kozmoszba. De vajon hogy lesz valakiből űrhajós?

Különleges vendég érkezett 1983 októberében a petőfibányai Petőfi Sándor Általános Iskolába. Farkas Bertalan látogatott el az ott tanuló diákokhoz, hogy elmesélje az űrutazása során szerzett élményeit. A közvetlen, meleg tekintetű férfi türelmesen válaszolt a gyerekek összes kérdésére,

köztük az enyé-
mekre is. Em-
lékszem, azt
kérdeztem tő-
le, hogy mit és
hogyan ettek
az űrhajón, és
megdöbbentem, amikor azt vá-
laszolta, minden ételmet tubu-
sokból, rögtön lenyelve kellett
elfogyasztaniuk. A különleges

„Negyven évvel
később is
megismernek
az utcán.”

találkozó vé-
gén kaptam
tőle egy dedi-
kált fotót, amit
beragasztot-
tam az emlék-
könyvembe...

– Nem akartam pilóta len-
ni – vallja be Farkas Bertalan
most, hogy immár felnőttként
beszélgetek vele. – A gimnázi-

umban a mérnöki munka és
a foci érdekelt, a padtársam
viszont vadászpilóta szeretett
volna lenni, ezért végül úgy
döntöttem, hogy vele együtt
én is szerencsét próbálok. Sza-
bolcsi fiúként egyáltalán nem
éreztem, hogy bármi közöm
lehetne a repüléshez... Nos,
a társamat, meglepő módon,
már a legelső napon eltaná-
csolták a belgyógyászati ki-
vizsgálás után, ehhez képest
én mosolyogva vettem az ösz-
ses akadályt.

Focistaként a lábát törí az ember, de pilótaként...

Az alkalmassági vizsgák után kezdetét vette a repülőelméleti oktatás. Berci édesanyja ekkor már joggal aggódott a fiáért: „Focistaként csak a lábát, de pilótaként a nyakad is kitörheted!” – mondogatta. A fiatalember viszont egyre jobban beleszeretett a repülésbe.

– Mi voltunk az ifjú titánok – meséli büszkén. – Nem mindenki bírja ám tizenhatezer méter magasan, egyedül, egy szűk kabinba zárva! Ezért is válogatták az űrhajósokat a vadászpilóták közül. Később a speciális feladatra felkészített űrhajósok lehetnek mérnökök, orvosok vagy csillagászok. A kiválogatás 1978. január közepétől egy hónapon keresztül a Csillagvárosban (*Zvezdnyj gorodok orosz település, a Jurij Gagarin Űrhajóskiképző Központ itt található – a szerk.*) és a moszkvai repülőkórházban folytatódott. Ekkorra már mindössze négyen maradtunk, majd végül Magyarai Bélával ketten.

Idősebbik fiával, Ádámmal (balra) és a család többi tagjával Miami-ban

Fia, Berci az USA-ban alapított családot

BERTALANOK MINDENÜTT

– Amikor szeretett öccse odaveszett a II. világháborúban, édesapám akkor döntötte el: ha fia lesz, róla fogja elnevezni – mondja. – Így lettem én Bertalan. Amikor a fiam 1981-ben megszületett, a feleségem határozottan, mosolyogva kijelentette, hogy az én nevemet fogja viselni. Az unokám születésekor pedig azzal hívott a fiam: „Apu, még egy Bertalan született a családba!”

Egy harmincéves szervezet sok mindent kibír

Az űrhajós azt mondja, szerencsésnek tartotta magát, amiért Valerij Kubaszovval mehetett az űrbe, akinek ez akkor már a harmadik útja volt, így lehetett számítani a tapasztalataira.

– Igaz barátság lett a miénk. Vele együtt éltem át az indulás stresszt, ő volt mellettem akkor, amikor először pillantottam meg a Földet a világűrben.

Ma is fel tudom idézni az űrutazás minden egyes percét, a súlytalanság érzését vagy azt, ahogy félóra alatt átértünk a Csendes-óceán egyik partjáról a másikra. No meg a kozmosz látványát... Felejthetetlen élmény volt, és a repülés életem végéig tartó szenvedéllyé vált.

Az űrutazók a földet érés pillanatában kapták a legnagyobb túlterhelést. A visszatérés után folyamatos orvosi megfigyelésben részesültek, de egy harmincéves szervezet sok mindent kibír. És persze jött a hatalmas dicsőség...

– Hősként ünnepeltek bennünket – vallja be Bertalan. – S noha az űrhajózás kapcsán mindenre megtanítottak, arra nem, hogy ezt miképpen kell feldolgozni. Mindenki a barátom akart lenni, felemeltek, de aztán az ajnározásnak egy pillanat alatt vége is lehetett. A mellőzést, ha nem voltak kíváncsiak a szakmai tapasztalatomra, nehezen viseltem. De mindezt mégis feledtettem, hogy negyven évvel később

Együtt az unokákkal, Bencével és Marcival

is megismernek az utcán, és hogy nyugdíjasként egészen a mai napig dolgozom.

Családapa, nagypapa

Vajon mivel telnek a napjai mostanság?

– Szeptemberre egy nemzetközi űrhajóskongresszust szerveztem Budapestre az űrkutatásban és -tevékenységben jártas emberekkel, de ez a járvány miatt könnyen lehet, hogy elmarad. Jelezték nekem, hogy ha Magyarország részéről biztosítják a fedezetét a kongresszus megtartásának, akkor jövőre sor kerülhet rá. Ha pedig végre vége a karanténnak, szeretnék találkozni a szeretteimmel, Aida lányommal és a családjával. A feleségemnek, Anikónak megígértem, hogy kirepülünk az USA-ba, ahol a két fiunk él. Ő még nem is látta a legkisebb unokánkat, aki egy gyönyörű, másfél éves kislány...

PAPP NOÉMI

„Beírok neked EGY ÖTÖST!”

FARKAS BERTALAN EGYIK SZAKMAI NYELVE AZ OROSZ LETT, ÉS AZT MONDJA, TELJESEN TERMÉSZETES VOLT SZÁMÁRA, HOGY AZ ISKOLÁBAN TISZTESSÉGGEL MEGTANULJA.

– Akkor még nem tudhattam, hogy a későbbi tanulmányaim során, beleértve az űrhajózást is, hatalmas előny lesz, mégis szorgalmasan tanultam oroszul a gimnáziumban – meséli. – A debreceni Kossuth Lajos Tudományegyetemről nálunk töltötte egy hónapos tanári gyakorlatát Nagy Kati. Rögtön az első órán feleltetett, ötöst kaptam, aztán a második órán megint próbára tett, újból ötöst kaptam. A hónap végén megköszönte az osztály hozzáállását, és megkaptam a harmadik ötösömet. Szilvi néni viszont, amikor visszavett minket, kihúzta ezeket. Évekkel később, az űrből való visszatérésemet követően az egykori tanárnőm is ott volt a kisvárdai ünneplők között. Akkor karon fogott, és azt mondta: „Menjünk be az iskolába, szerezzük meg a régi naplót, és én az összes üres rubrikába beírok neked oroszul egy ötöst!”